

Viltskadestatistik 2018

**Skador av fredat vilt
på tamdjur, hundar och gröda**

Viltskadestatistik 2018
Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Författare: Jens Frank, Johan Månsson, Linda Höglund

Rapport från SLU, Viltskadecenter 2019-1

Utgivare: Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet

Utgivningsdatum: 2019-04-02

Version 1.1

ISBN: 978-91-984194-7-4

© Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, SLU

Omslagsfoto: Johan Månsson

Rapporten kan laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats:
www.slu.se/viltskadecenter

Den kan även beställas från:

SLU, Viltskadecenter Grimsö forskningsstation,
730 91 Riddarhyttan

Innehåll

Inledning	2
<i>Delområden i statistiken</i>	3
1. Tamdjur	4
<i>Om statistiken</i>	4
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2018</i>	4
<i>Skador på tamdjur 2018</i>	6
<i>Skador orsakade av björn 2018</i>	7
<i>Skador orsakade av lodjur 2018</i>	9
<i>Skador orsakade av varg 2018</i>	11
<i>Skador orsakade av örn 2018</i>	13
2. Hund	15
<i>Om statistiken</i>	15
<i>Skador på hundar 2018</i>	15
<i>Utbetalda bidrag och ersättningar 2018</i>	16
3. Gröda	18
<i>Om statistiken</i>	18
<i>Beviljade bidrag och ersättningar 2018</i>	18
<i>Skador på gröda 2018</i>	18

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16/NFS 2018:05) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jaktid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med 2014 redovisas utbetalda bidrag istället för beviljade bidrag, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjas. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

I denna rapport redovisas de skador och bidrag som länsstyrelserna har registrerat. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en person som är förordnad av länsstyrelsen och genomgått utbildning hos Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad person för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedöms storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

För åren 1997 - 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningssintyg upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Åren 2003 - 2015 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum. Från 2016 och framåt hämtas uppgifter från Rovbase och genom särskild rapportering från länsstyrelserna och Jordbruksverket.

Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

1. Tamdjur

Om statistiken

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller farnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast enbart till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som utbetalats från Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport.

Redovisningen av skador på tamdjur 2018 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2018. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *angrepp* på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal *djur* som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens personal. Vid besiktning av tamdjur och hundar görs en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningsintyget anger att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som enligt besiktningsintyget bedöms ha orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2018

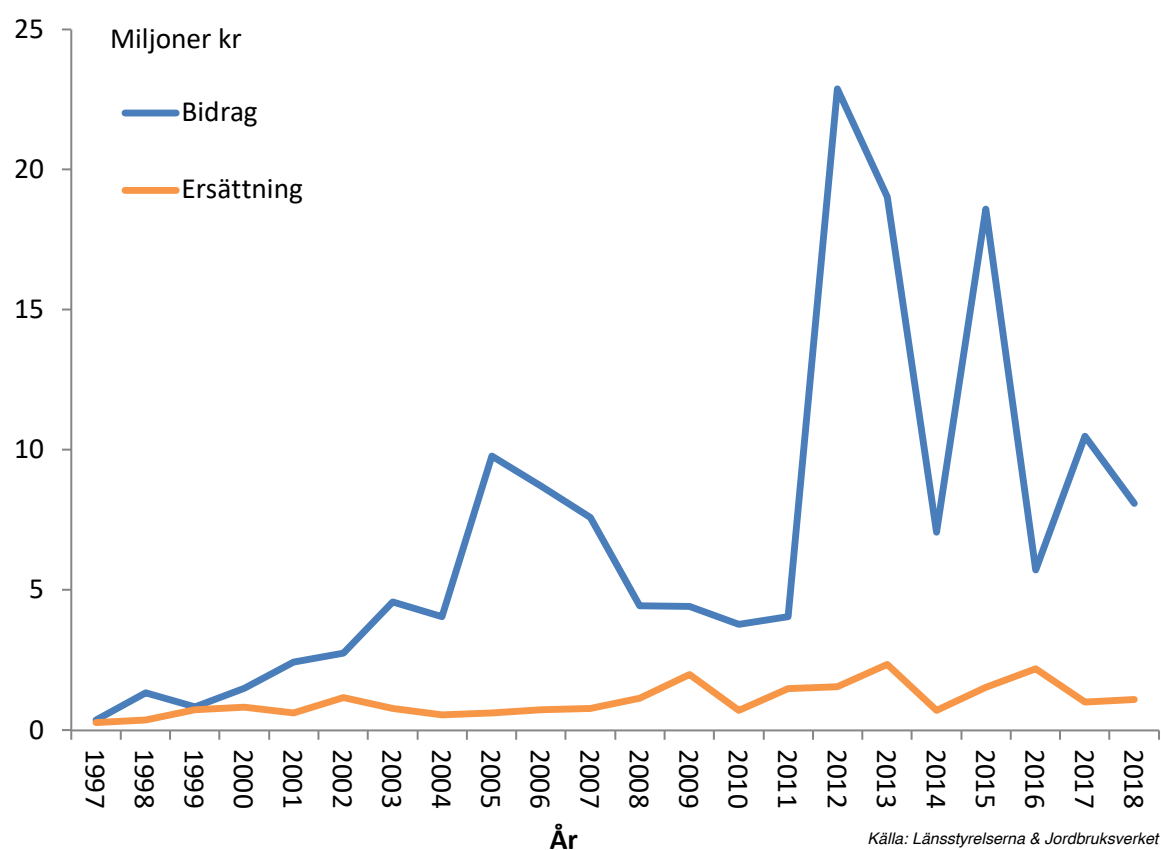
2018 gav länsstyrelserna bidrag om totalt 8,1 miljoner kronor för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 och figur 1 redovisas utbetalda bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet. Att bidraget vissa år ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel, där Jordbruksverket med fyra års mellanrum får medel från EU att fördela.

Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2018 uppgick till 1,2 miljoner kronor (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2018 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Länsstyrelse	Bidrag	Ersättning	Summa
Blekinge	195	38	233
Dalarna	1 226	150	1 376
Gävleborg	29	196	225
Gotland	0	59	59
Halland	64	0	64
Jämtland	110	0	110
Jönköping	155	11	166
Kalmar	692	18	710
Kronoberg	216	38	254
Norrbottn	34	0	34
Örebro	906	126	1 032
Östergötland	827	13	840
Skåne	102	5	107
Södermanland	397	3	400
Stockholm	384	249	633
Uppsala	722	35	757
Värmland	1 178	185	1 363
Västerbotten	0	22	22
Västernorrland	122	7	129
Västmanland	344	7	351
Västra Götaland	420	0	420
Hela landet	8 123	1 162	9 285

Källa: Länsstyrelserna & Jordbruksverket

Figur 1. Utbetalda bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde tamdjur 1997-2018.

Skador på tamdjur 2018

Under 2018 angreps 383 får, 5 nötdjur och 13 getter. Utöver detta skadades eller förstördes 35 bikupor och 13 ensilagebalar.

Förutom får, nöt, get, häst, hjort, bikupor och ensilagebalar inträffar ibland även angrepp på djur som höns, påfågel, gås, kalkon, kanin, med mera. Dessa samlas i kategorin "Annat" i statistiken.

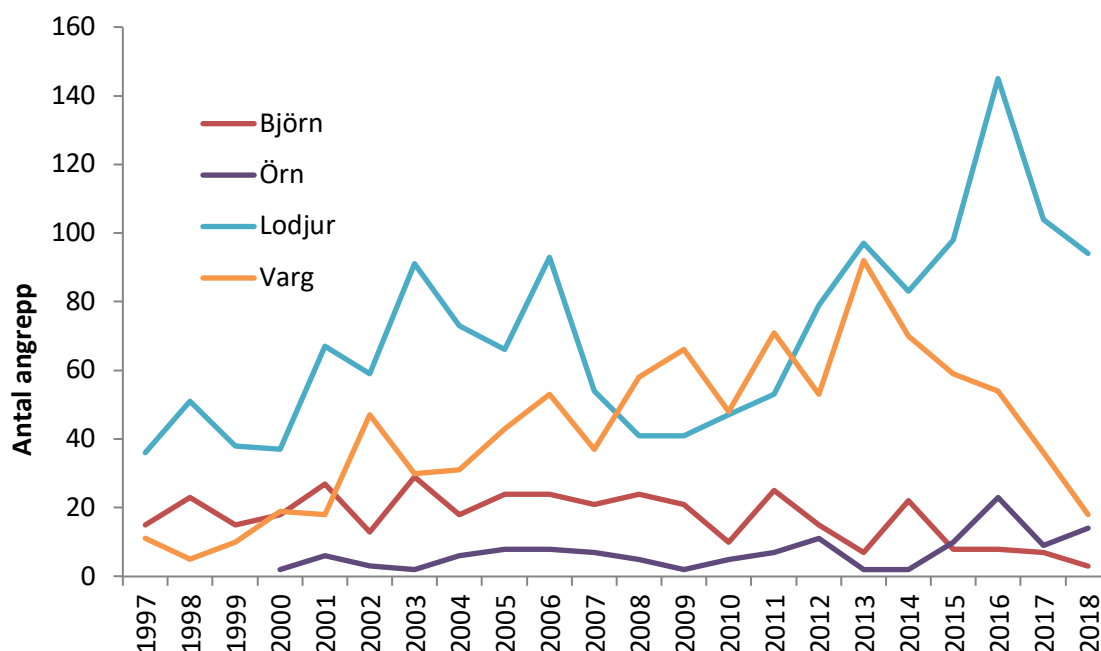
Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare till följd av rent slumpmässiga orsaker kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet (figur 2) redovisas endast angrepp på får. Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer.

Under perioden 1997 – 2018 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2018.

	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	129	25	3	2	-	-	2	-	-	-	-	-	161	18
Lodjur	195	5	7	2	-	-	11	-	-	-	-	-	220	94
Björn	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3
Örn	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	14
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	343	30	10	5	-	-	13	-	-	-	-	-	401	129

Källa: Rovbase

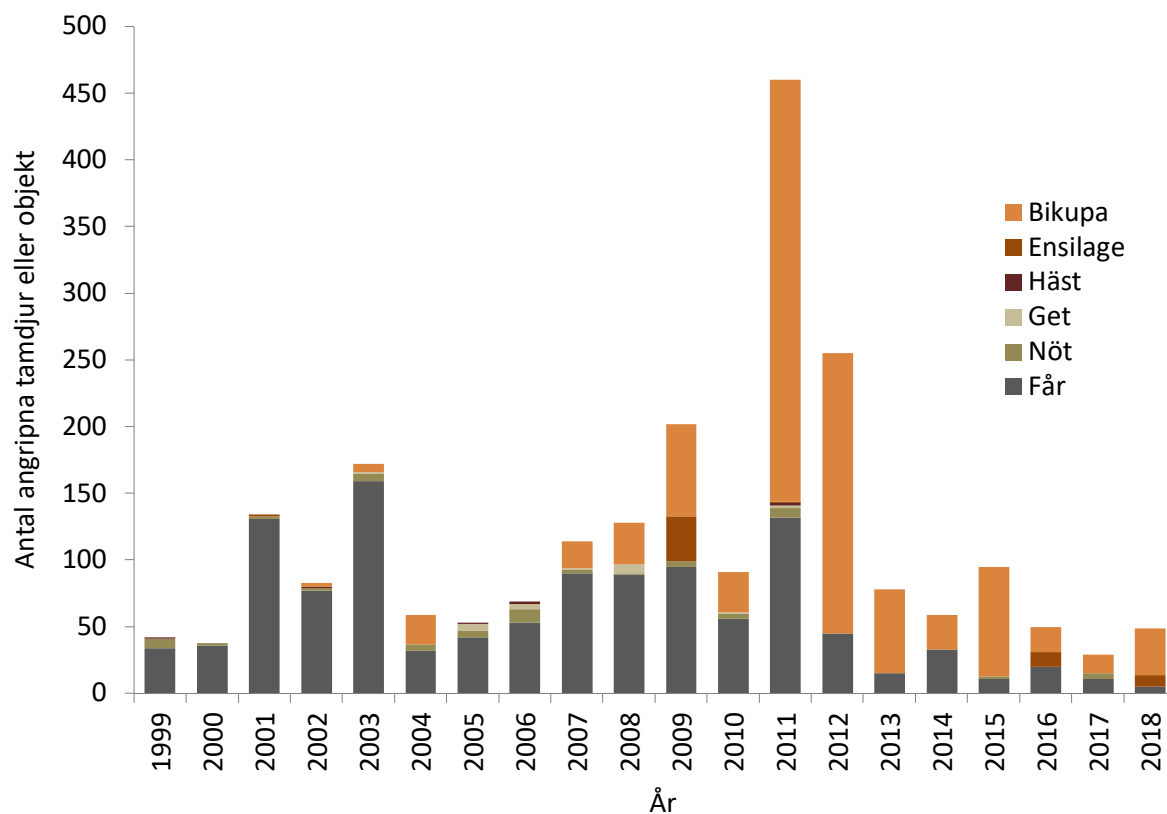
Figur 2. Antal rovdjursangrepp på tamdjur 1997-2018.

Skador orsakade av björn 2018

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur/bikupor/ensilagebalar till följd av angrepp av björn 2018.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Ensilage	Totalt angripna av björn							
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Förstörda	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Ensilage	Totalt	
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4	4
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21	9	5	1	-	-	21	9	36	36
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5	-	5	5
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	7	-	7	7
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	2	2
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	35	13	5	1	-	-	35	13	54	54	

Källa: Rovbase

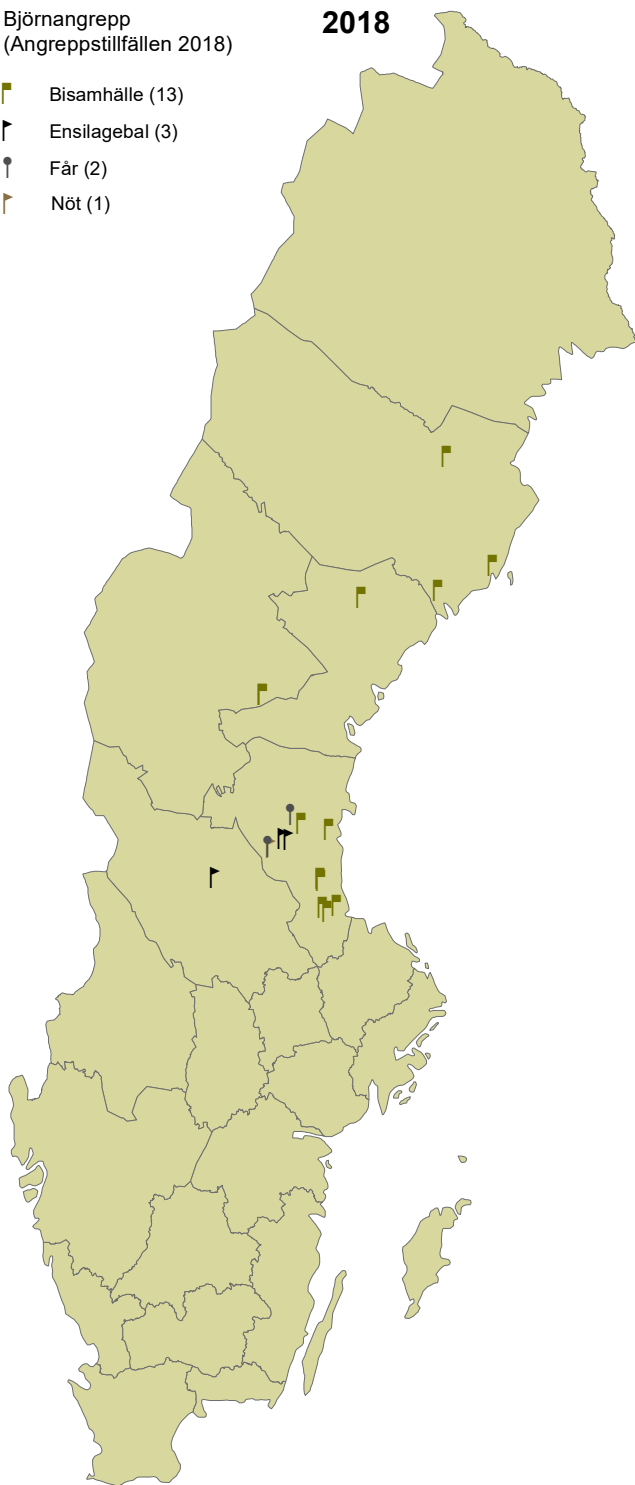

Figur 3. Skador orsakade av björn 1999-2018.

Björngrepp
(Angreppstillfällen 2018)

2018

- 🚩 Bisamhülle (13)
- 🚩 Ensilagebal (3)
- 🚩 Får (2)
- 🚩 Nöt (1)

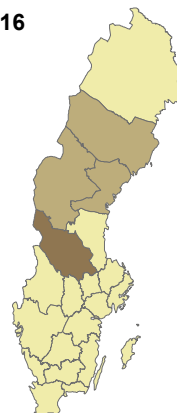
2018

2017

2016

Antal björngripna
tamdjur per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 25
- 16 - 50

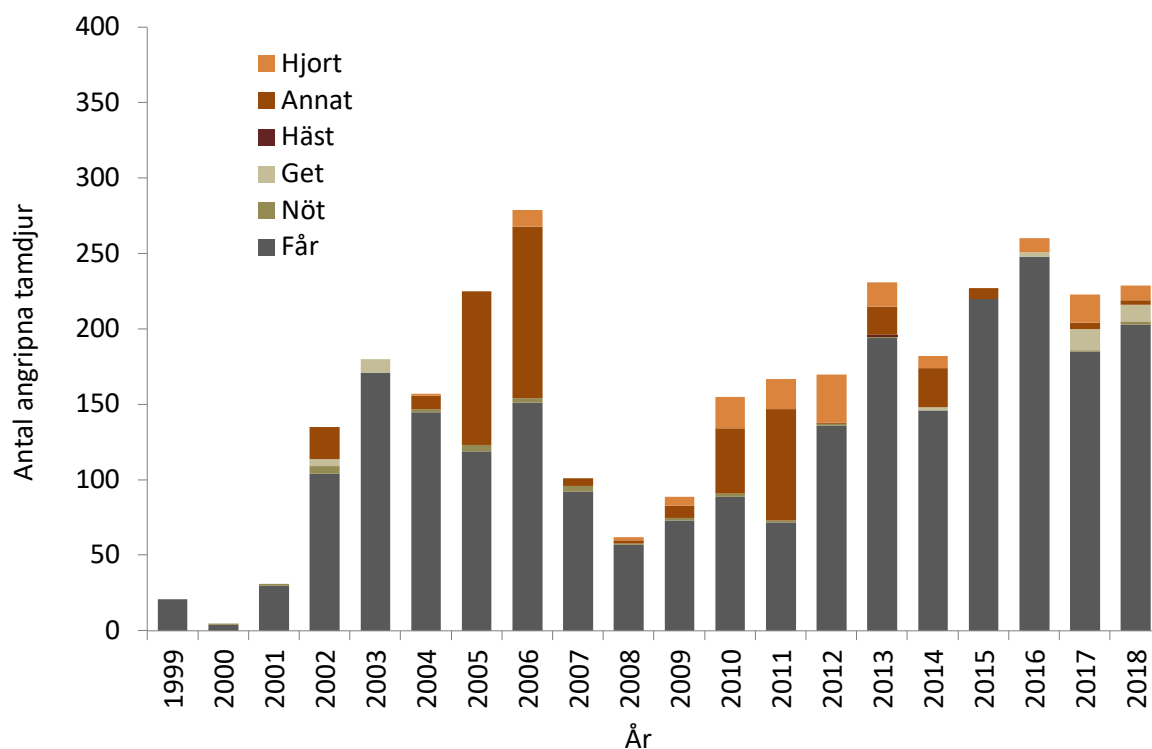
Figur 4. Skador orsakade av björn 2018.

Skador orsakade av lodjur 2018

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2018.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Hjort			Totalt angripna av lodjur						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	19	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	20
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	18	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	2	-	-	-	-	-	20
Halland	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	8	-	-	-	1	-	-	9
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	19
Kalmar	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	10	-	-	-	2	-	-	12
Kronoberg	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	-	2	-	-	6
Stockholm	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	2	-	7
Södermanland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	3
Uppsala	11	1	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	12	-	5	-	-	-	-	17
Värmland	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Västmanland	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
V:a Götaland	89	2	3	-	-	-	6	-	-	-	-	-	4	-	94	-	6	-	4	-	-	104
Örebro	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Östergötland	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Hela Landet	195	5	7	2	-	-	11	-	-	-	-	-	10	-	207	2	11	-	10	3	233	

Källa: Rovbase

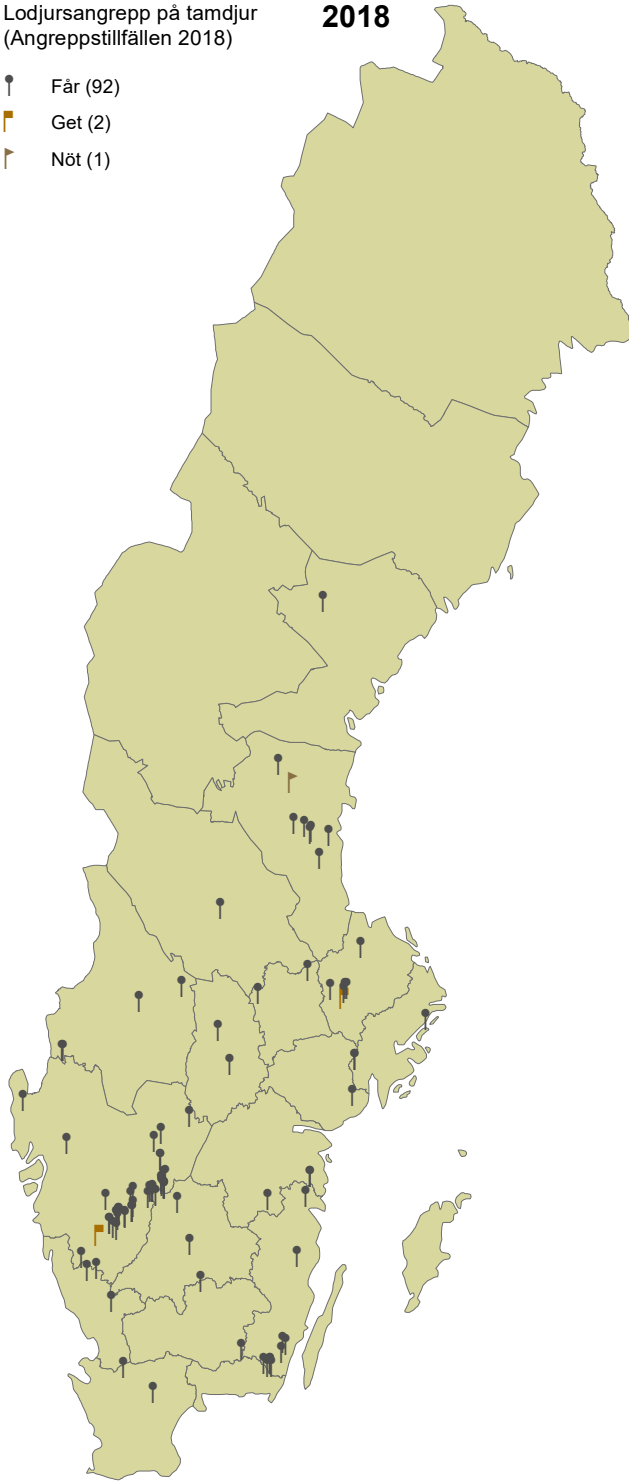

Figur 5. Skador orsakade av lodjur 1999-2018.

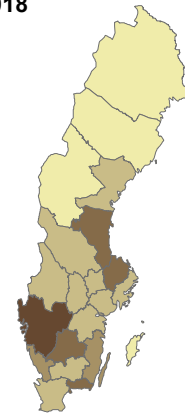
Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2018)

2018

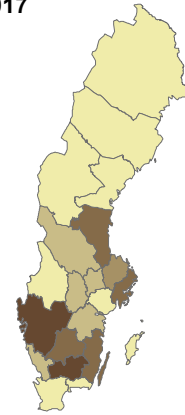
- ↑ Får (92)
- Get (2)
- ▮ Nöt (1)

2018

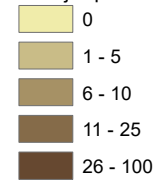
2017

2016

Antal lodjursangripna
tamdjur per län

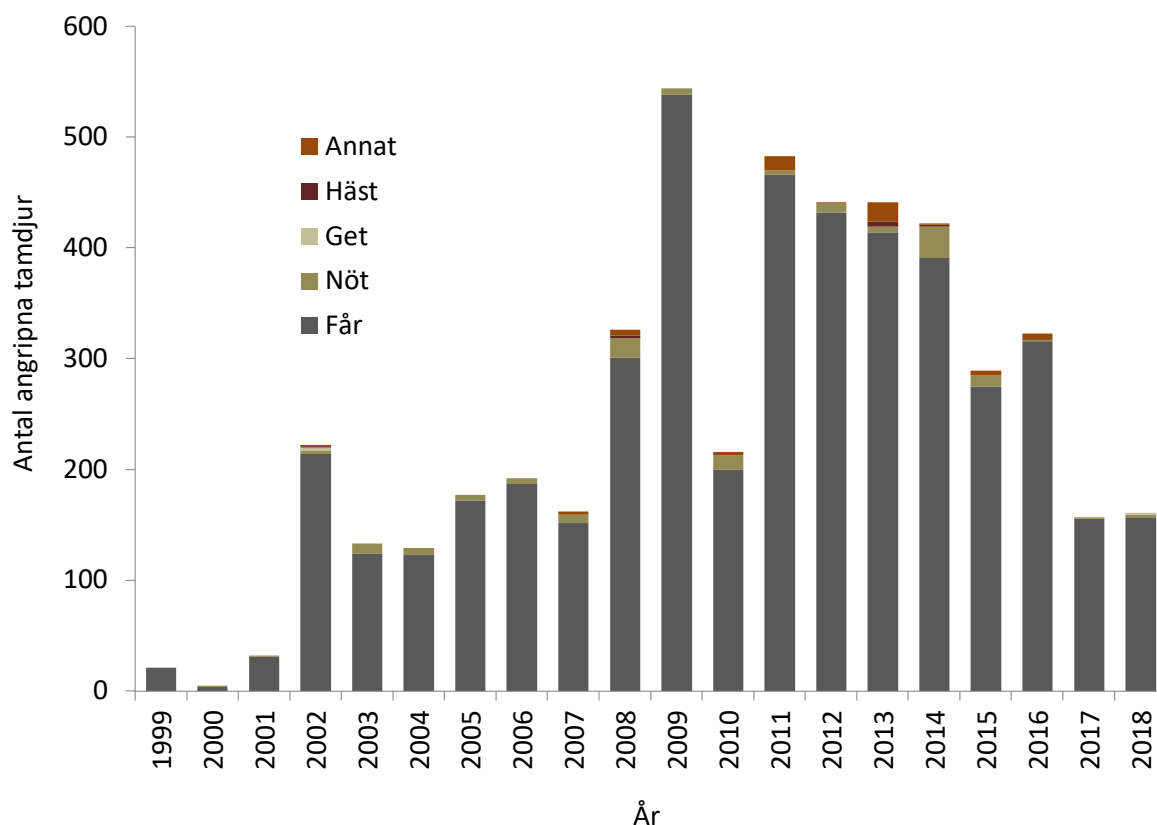
Figur 6. Skador orsakade av lodjur 2018.

Skador orsakade av varg 2018

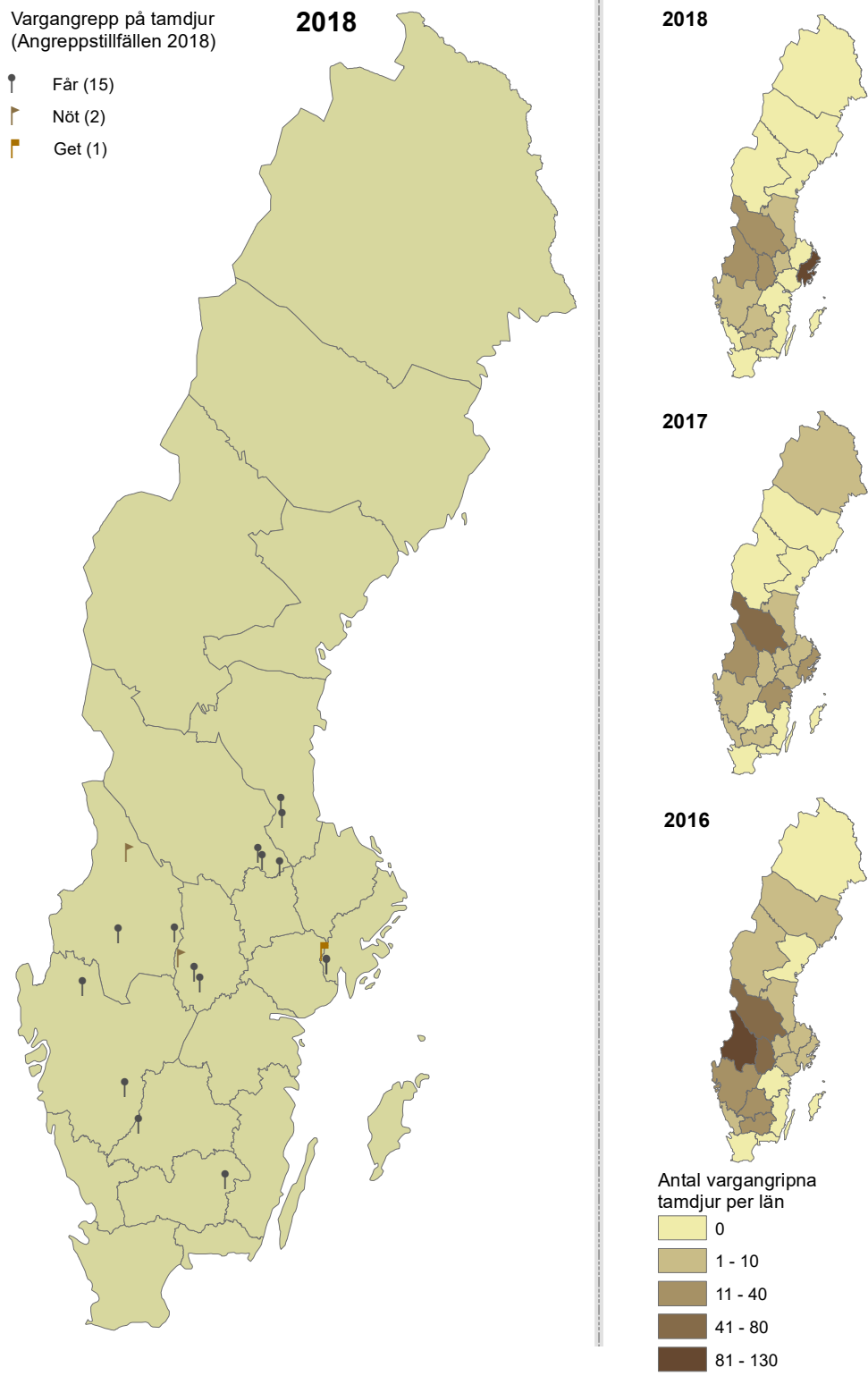
Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2018.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	13
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	59	22	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	81	-	2	-	-	-	83
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	15	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	1	-	-	-	-	17
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
V:a Götaland	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	8
Örebro	29	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	1	-	-	-	-	30
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	129	25	3	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	157	2	2	-	-	161	

Källa: Rovbase

Figur 7. Skador orsakade av varg 1999-2018.

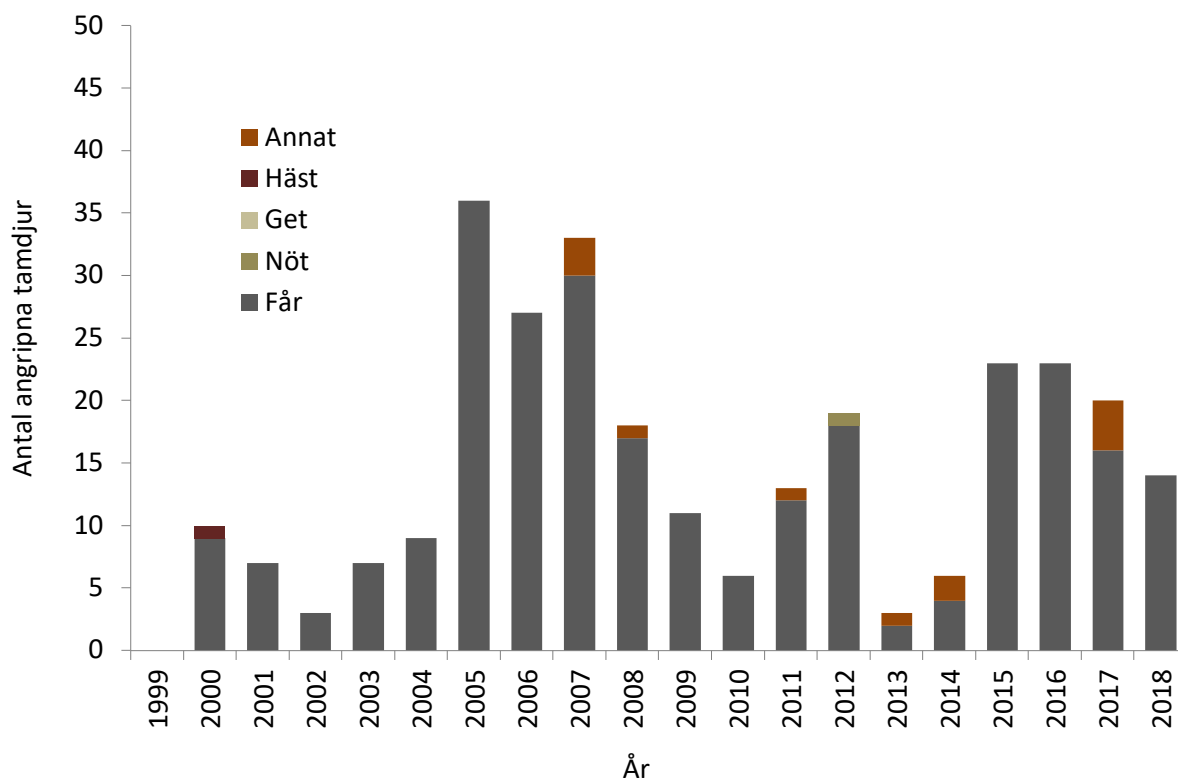
Figur 8. Skador orsakade av varg 2018.

Skador orsakade av örn 2018

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2018.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av örn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Gotland	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	13
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	14

Källa: Rovbase

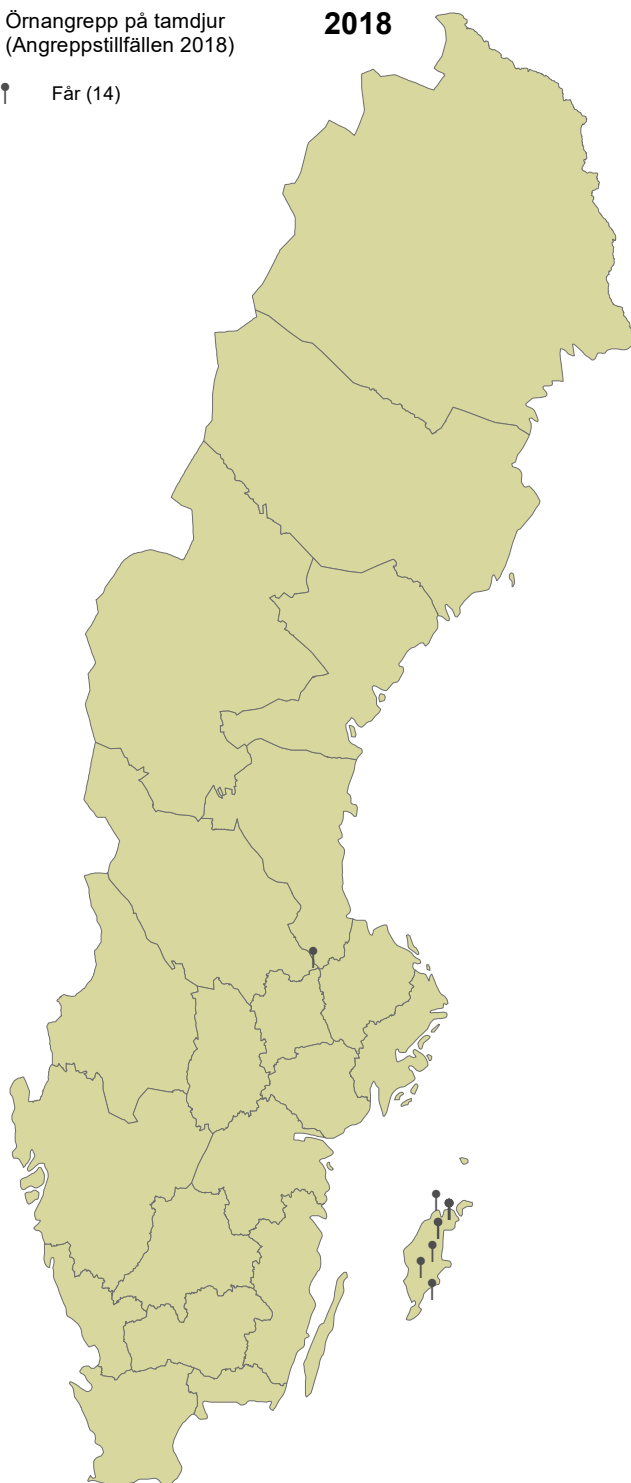

Figur 9. Skador orsakade av örn 1999-2018.

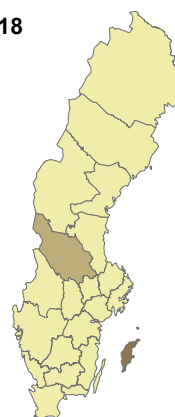
Örnangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2018)

2018

📍 Får (14)

2018

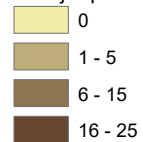
2017

2016

Antal örnangripna
tamdjur per län

Figur 10. Skador orsakade av örn 2018.

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2018 på registreringar i Rovbase fram till och med 21 februari 2019 (dagen för uttag ur Rovbase).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2018 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan - 31 dec 2018, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningsmannen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömer har orsakat angreppet.

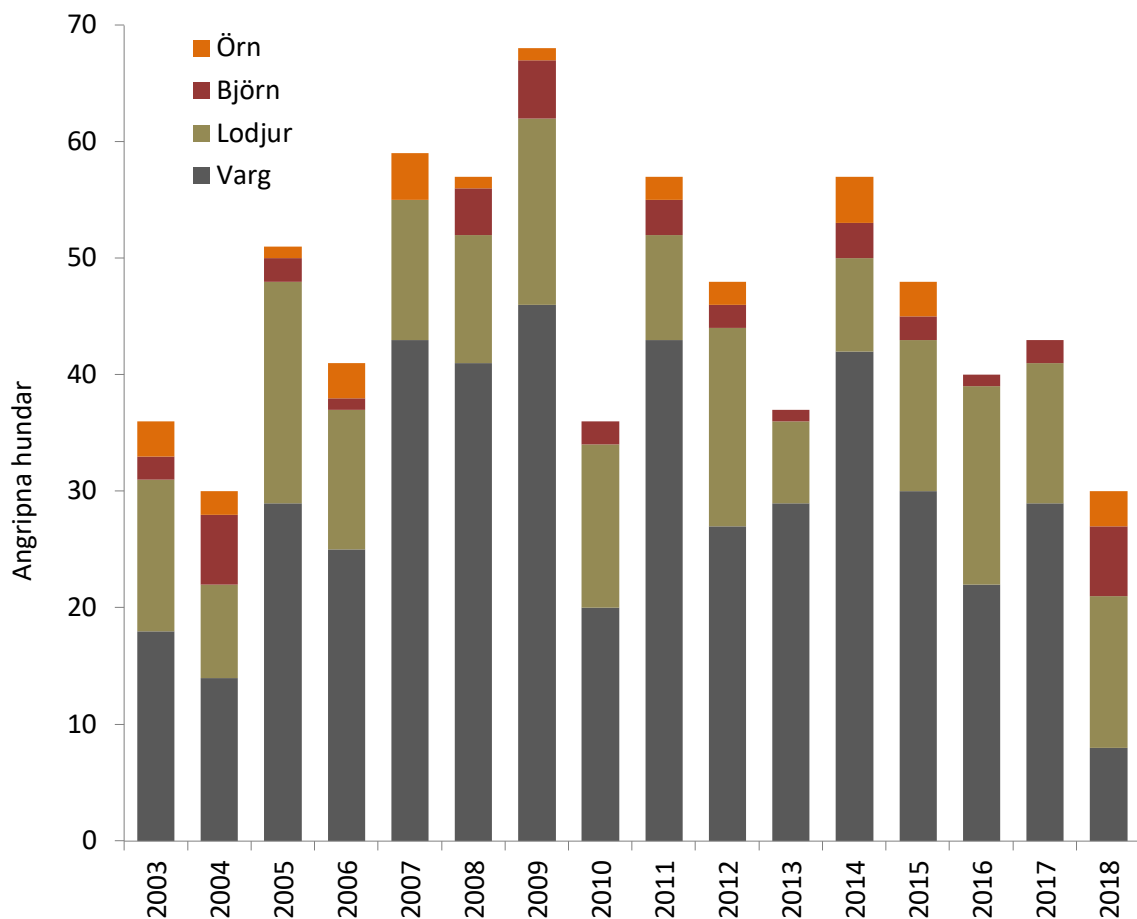
Skador på hundar 2018

Totalt angreps 30 hundar av fredade rovdjur 2018 (tabell 7 och figur 11) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2018 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken. Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jakt dagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2018.

Länsstyrelse	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Totalt angripna hundar					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Okänt rovdjur	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	2	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	4	1	1	-	-	6
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	3
Halland	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Jämtland	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	3
Jönköping	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	2	1	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-	3	2	-	2	-	7
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	4
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	4	4	-	1	12	-	1	5	-	1	1	1	8	13	6	3	-	30

Källa: Rovbase

Figur 11. Antal hundar angripna av rovdjur 2003-2018.

Utbetalda bidrag och ersättningar 2018

Under 2018 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med 26 000 kr och bidrag till förebyggande åtgärder med sammanlagt 234 000 kr.

Tabell 8. Antal bidrag till förebyggande åtgärder för hundar och utbetald summa per län och i hela landet 2018 (tusen kronor).

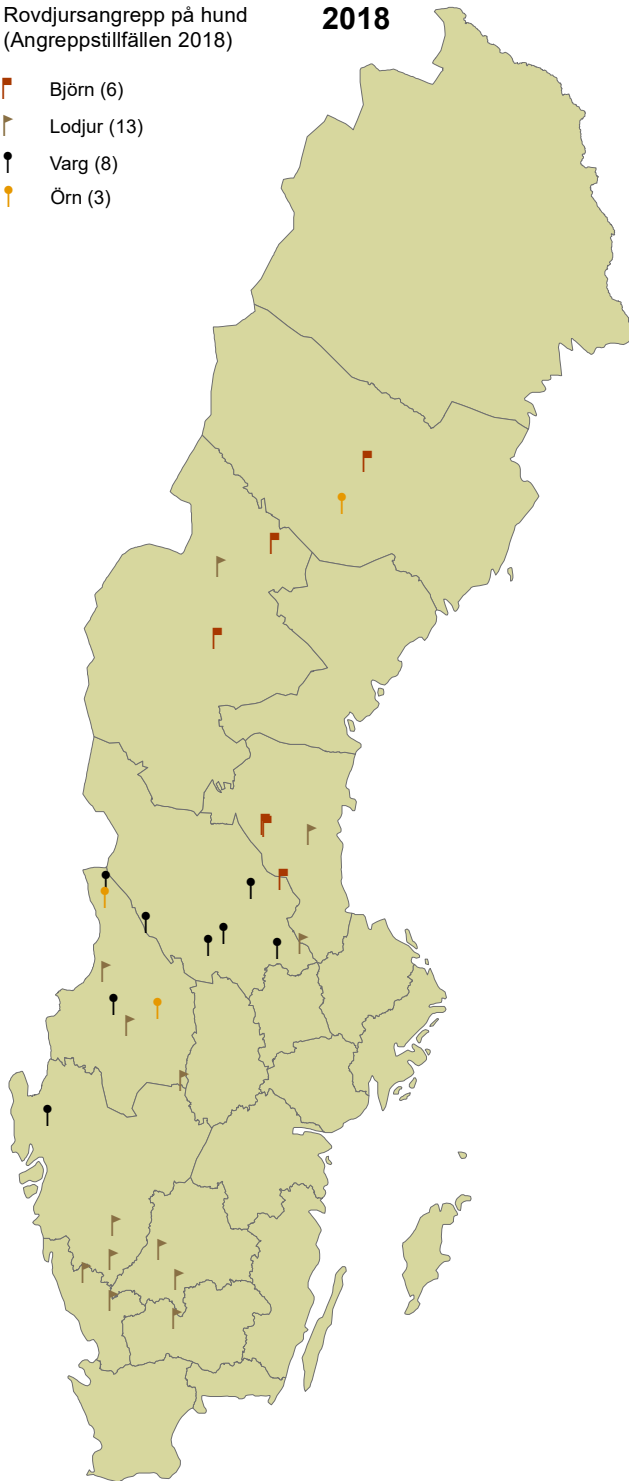
Länsstyrelse	Antal bidrag	Summa
Dalarna	24	44
Gävleborg	23	68
Stockholm	0	0
Uppsala	4	11
Värmland	32	64
Västmanland	10	20
V:a Götaland	0	0
Örebro	21	45
Östergötland	12	26
Hela landet	102	278

Källa: Länsstyrelserna

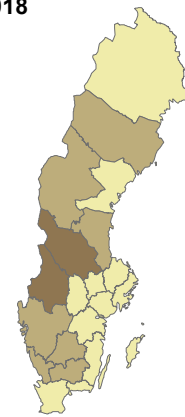
Rovdjursangrepp på hund
(Angreppstillfällen 2018)

2018

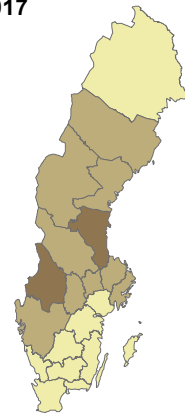
- Björn (6)
- Lodjur (13)
- Varg (8)
- Örn (3)

2018

2017

2016

Antal rovdjursangripna hundar per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 15
- 16 - 25

Figur 12. Rovdjursangrepp på hundar 2018.

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2018 - 31 dec 2018. Redovisningen bygger på excelfiler med uppgifter inskickade från länen. De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

- Avledande utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).
- Olika skrämselfågelåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Avledningsåkrar där fåglarna får beta ostört.

Några län finansierar även skrämselfågelkonsulenter under särskilt utsatta skadepioder.

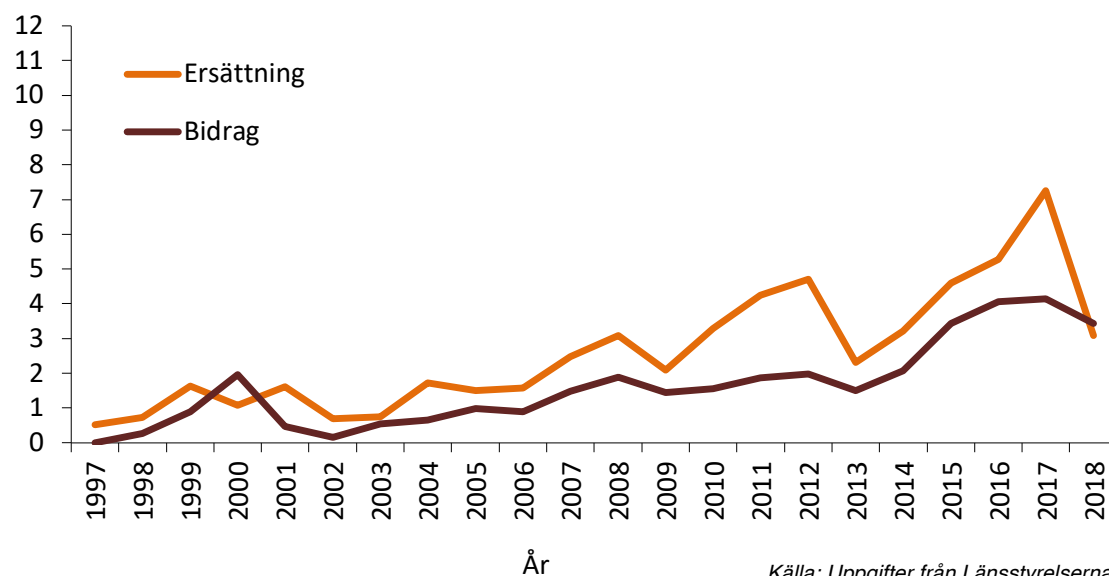
Beviljade bidrag och ersättningar 2018

Under 2018 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 3,5 miljoner kronor. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 3,1 miljoner kronor (tabell 9 och figur 13 & 14).

Skador på gröda 2018

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod (blandflockar). Därför redovisas ersättningsnivåerna både artvis (i de fall det varit artrena flockar) och för olika typer av blandflockar (tabell 9). Grågäss och Kanadagäss ersätts av de flesta län bara under särskilda omständigheter t ex vid reservat där stora mängder fåglar samlas. Länen har därför i flera fall bedömt hur stor andel skada som orsakats av varje art genom att utgå från antalet av respektive art som ingått flockarna. Vi redovisar även den ersättningen som utgått enligt länen bedömning av skadegörare i dessa blandflockar (tabell 10).

Miljoner Kr

Källa: Uppgifter från Länsstyrelserna

Figur 13. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde gröda 1997-2018.

Tabell 9. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador på jordbruksgrödor under 2018 (tusen kronor). Siffrorna redovisas artvis när skadorna orsakats av artrena flockar.

Län	Bidrag	Björn	Flera gåsararter	Grågås	Sångsvan	Sångsvan & gås	Sångsvan & trana	Trana	Trana & gås	Vitkindad gås	Summa Ersättning	Summa ersättning & bidrag
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	3	-	-	-	26	-	-	29	29
Gotland	670	-	389	-	-	-	-	61	20	374	845	1 514
Gävleborg	-	4	-	-	-	-	-	89	-	-	93	93
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	28	28
Jönköping	79	-	-	70	-	-	-	18	-	-	88	167
Kalmar	-	-	-	-	4	-	32	44	-	98	178	178
Kronoberg	7	-	-	-	-	-	-	67	-	-	67	74
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	88	-	-	-	88	88
Skåne	8	-	460	-	33	-	-	6	30	82	610	619
Stockholm	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11	11
Södermanland	58	-	-	-	-	-	-	35	-	-	35	93
Uppsala	96	-	6	-	-	-	-	6	36	-	48	144
Värmland	308	-	-	55	-	-	-	81	-	-	136	444
Västerbotten	-	-	-	-	31	-	-	95	-	-	126	126
Västernorrland	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Västmanland	147	-	51	-	-	-	-	-	198	-	248	396
Västra Götaland	660	-	21	102	-	47	-	35	105	-	311	970
Örebro	728	-	-	30	-	-	-	5	14	-	50	777
Östergötland	668	-	-	69	-	-	-	5	20	-	94	762
Hela landet	3453	4	927	329	79	47	120	601	423	554	3 085	6 537

Källa: Länsstyrelserna.

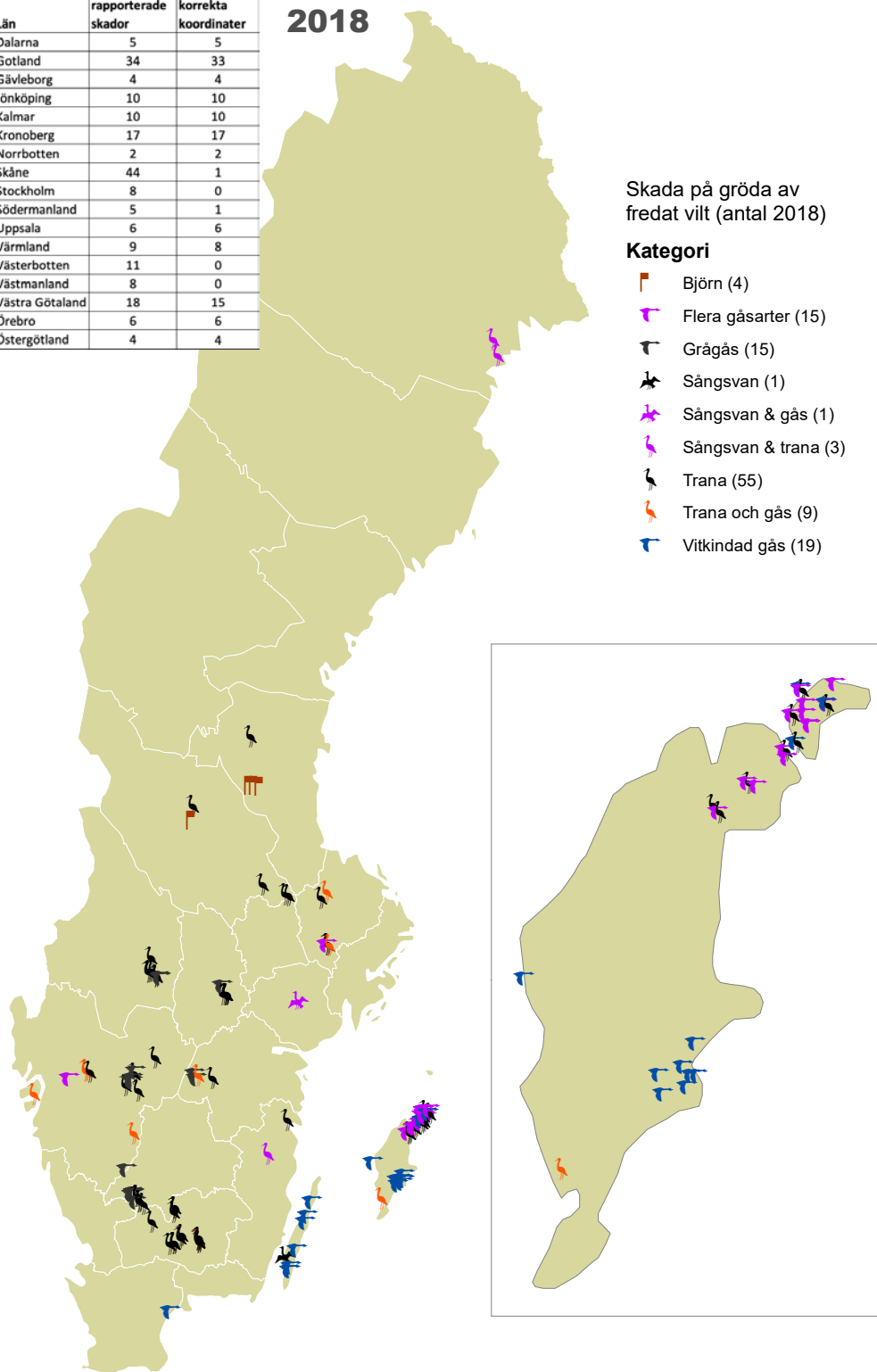
Tabell 10. Av länsstyrelserna beviljade ersättningar (exkl moms) för uppkomna skador av fåglar och björn på jordbruksgrödor under 2018 (tusen kronor). Redovisade siffror utgår från den bedömning länsstyrelserna gör av vilken art som orsakat skadorna även när dessa orsakats av blandflockar. Antalet fåglar av respektive art i blandflockarna ligger då till grund för bedömningen av hur stor andel av den totala skadan som varje art har orsakat.

Län	Björn	Grågås	Kanada-gås	Sångsvan	Sädgås	Trana	Vitkindad gås	Art ej angiven	Summa ersättning
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	3	-	-	-	26	-	-	29
Gotland	-	-	-	-	-	71	774	-	845
Gävleborg	4	-	-	-	-	89	-	-	93
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	28	-	-	28
Jönköping	-	70	-	-	-	18	-	-	88
Kalmar	-	-	-	28	-	52	98	-	178
Kronoberg	-	-	-	-	-	67	-	-	67
Norrbottnen	-	-	-	17	-	71	-	-	88
Skåne	-	171	11	33	24	6	365	-	610
Stockholm	-	-	-	11	-	-	-	-	11
Södermanland	-	-	-	-	-	35	-	-	35
Uppsala	-	-	-	-	2	40	-	6	48
Värmland	-	55	-	-	-	81	-	-	136
Västerbotten	-	-	-	31	-	95	-	-	126
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	129	32	-	33	41	13	-	248
Västra Götaland	-	204	1	2	5	90	9	-	311
Örebro	-	35	-	-	-	15	-	-	50
Östergötland	-	84	-	-	-	10	-	-	94
Hela landet	4	751	44	122	64	835	1 259	6	3 085

Källa: Länsstyrelserna.

Län	Antal rapporterade skador	Antal med korrekta koordinater
Dalarna	5	5
Gotland	34	33
Gävleborg	4	4
Jönköping	10	10
Kalmar	10	10
Kronoberg	17	17
Norrbottn	2	2
Skåne	44	1
Stockholm	8	0
Södermanland	5	1
Uppsala	6	6
Värmland	9	8
Västerbotten	11	0
Västmanland	8	0
Västra Götaland	18	15
Örebro	6	6
Östergötland	4	4

2018

Figur 14. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2018. Viktigt att notera är att skador som inte har rapporterats med korrekta koordinater inte finns med i kartan. Tabellen i kartans övre vänstra hörn anger hur många skador det rör sig om i respektive län.

Viltskadecenter (VSC) är ett nationellt kunskapscentrum rörande skador på egendom orsakade av vilt och inventering av stora rovdjur. VSC fungerar som ett servicecentrum för myndigheter, organisationer, djurägare, markägare och allmänhet i dessa frågor. VSC arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan
www.slu.se/viltskadecenter

